

Олександра Гандлер

студентка 3 курсу Інституту права
Львівського державного університету внутрішніх справ

Загальні принципи права ЄС як джерело міжнародних стандартів у галузі трудових відносин

Питання про місце загальних принципів права в ієрархії джерел права ЄС є предметом тривалих наукових дискусій. Хоча традиційно їх відносять до первинного права або до особливої категорії норм, що мають вищий статус порівняно з вторинним законодавством, судова практика ЄС демонструє, що в окремих випадках загальні принципи можуть набувати переваги навіть над установчими договорами. Це свідчить про динамічний характер правової системи ЄС та про те, що загальні принципи відіграють в ній особливо важливу роль, зокрема й у сфері трудових відносин.[1,с.268]. Суд Європейського Союзу, реагуючи на обмеженість та абстрактність багатьох положень установчих договорів, взяв на себе ініціативу формування деталізованих загальних принципів права ЄС. Ці принципи, спочатку сформульовані в судовій практиці, з часом закріпилися в установчих документах Союзу, ставши фундаментальними засадами європейського права. Вони виконують низку важливих функцій: забезпечують тлумачення норм права, слугують критерієм законності актів ЄС, а також заповнюють прогалини в правовому регулюванні[2,с.141-142]. Таким чином, загальні принципи не лише доповнюють, а й часто визначають зміст європейського права, зокрема в аспектах, що стосуються соціальних прав і трудових відносин.

Вплив загальних принципів на трудові права Загальні принципи права ЄС мають значний вплив на регулювання трудових відносин, особливо у

питаннях забезпечення рівності, справедливості та гідних умов праці. Наприклад, принцип рівності і недискримінації, який є основним у праві ЄС, має прямий вплив на забезпечення рівних можливостей у сфері зайнятості та рівної оплати за працю. Цей принцип був визнаний Судом ЄС як загальний принцип, що охоплює як пряму, так і непрямую дискримінацію за ознаками статі, віку, раси, національності та інших характеристик.

Також важливим є принцип гідних умов праці (right to decent working conditions), який включає право працівників на справедливу заробітну плату, безпечні умови праці та адекватний баланс між роботою і відпочинком. Загальні принципи права ЄС гарантують, що держави-члени та інституції ЄС повинні вживати заходів для захисту цих основоположних трудових прав, орієнтуючись, зокрема, на стандарти Європейської соціальної хартії.

Принцип субсидіарності у трудових відносинах. Принцип субсидіарності відіграє ключову роль у регулюванні трудових відносин, оскільки він визначає, що ЄС діє лише тоді, коли мету регулювання не можна досягти на національному або місцевому рівні. Це дозволяє державам-членам ЄС враховувати свої національні особливості в трудовому законодавстві, забезпечуючи гнучкість у застосуванні європейських норм у сфері праці, при цьому зберігаючи мінімальні стандарти, які встановлює законодавство ЄС [3, с.268-269].

Європейська соціальна хартія та міжнародні трудові стандарти. Загальні принципи права ЄС тісно пов'язані з міжнародними трудовими стандартами, зокрема через вплив Європейської соціальної хартії та інших міжнародних документів. Наприклад, стаття 151 Договору про функціонування ЄС прямо посилається на Європейську соціальну хартію Ради Європи та основоположні соціальні права, визначені в ній, які формують базу для соціальної політики ЄС. Це включає такі права, як право на справедливу оплату праці, право на відпочинок, право на професійну підготовку та інші важливі трудові стандарти.[4, с.343].

Забезпечення соціальних прав через судову практику Суду ЄС відіграє важливу роль у захисті трудових прав, особливо коли йдеться про тлумачення загальних принципів. Так, у своїх рішеннях Суд неодноразово визнавав принципи, що мають безпосередній вплив на трудові відносини, як-от принцип пропорційності, який гарантує, що заходи, вжиті в трудовій сфері, повинні бути необхідними та відповідати поставленим цілям, не створюючи надмірних обмежень для працівників.

Завдяки гнучкості та динамізму загальні принципи права ЄС сприяють розвитку правової системи, зокрема у сфері трудових відносин, забезпечуючи належний захист прав працівників і впровадження європейських соціальних стандартів. Вони також можуть використовуватися для переосмислення норм, які стримують прогрес у цій сфері.

Література

1. Ратушний С. М. Угода про асоціацію Україна-ЄС як джерело права Європейського Союзу // Правове регулювання економіки. 2015. № 15. С. 268.

2. Комарова Т. В. Суд Європейського Союзу: розвиток судової системи та практики тлумачення права ЄС: монографія. Харків: Право, 2018. С. 141-142.
3. Стрельцова О. В. Загальні принципи права як джерело права Європейського Союзу // Альманах права. 2012. Вип. 3. С. 268-269.
4. Ребхан Р. Поточні події у європейському трудовому праві. / Р. Ребхан, 2008. - 343 с.
5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. База даних "Законодавство України" / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 17.05.2023).
6. Європейська соціальна хартія (переглянута). База даних "Законодавство України" / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text (дата звернення: 17.05.2023).

Юридичний факультет Національного університету
біоресурсів і природокористування України
Інститут права Львівського державного університету
внутрішніх справ
Юридичний факультет Запорізького національного
університету
Юридичний факультет Сумського Національного
аграрного університету
Студентський науковий гурток «Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

ХVІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

17 жовтня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

**Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»**

П.78

**Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVIII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 17 жовтня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 420 с.**

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**